ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.4.2012
SWD(2012) 106 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η αρχή της εταιρικής σχέσης στην εφαρμογή των Ταμείων του κοινού στρατηγικού πλαισίου – στοιχεία για έναν ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας σχετικά με την εταιρική σχέση

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η αρχή της εταιρικής σχέσης στην εφαρμογή των Ταμείων του κοινού στρατηγικού πλαισίου – στοιχεία για έναν ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας σχετικά με την εταιρική σχέση

Δήλωση αποποίησης ευθύνης: *Το παρόν είναι έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και έχει ενημερωτικό σκοπό. Συντάχθηκε βάσει των προτάσεων κανονισμών που ενέκρινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 6 Οκτωβρίου 2011, στις 12 Οκτωβρίου 2011 και στις 2 Δεκεμβρίου 2011. Δεν προδικάζει την τελική μορφή των πράξεων αυτών, ούτε το περιεχόμενο οποιασδήποτε άλλης κατ' εξουσιοδότηση ή εκτελεστικής πράξης που μπορεί να ετοιμάσει η Επιτροπή. Δεν αποτελεί την επίσημη θέση της Επιτροπής σχετικά με το θέμα αυτό ούτε προδικάζει την επίσημη θέση της.*

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Για την επίτευξη του στόχου της οικονομικής μεγέθυνσης και της απασχόλησης απαιτείται αίσθημα ευθύνης στο ανώτατο πολιτικό επίπεδο και κινητοποίηση όλων των συντελεστών ανά την Ευρώπη. Η έννοια της εταιρικής σχέσης προσδιορίστηκε ως κρίσιμης σημασίας για την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»[1].

Εδώ και πολύ καιρό, η εταιρική σχέση έχει χαρακτηριστεί ως μια από τις βασικές αρχές για την υλοποίηση των Ταμείων του κοινού στρατηγικού πλαισίου (Ταμεία ΚΣΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η αρχή της εταιρικής σχέσης συνεπάγεται στενή συνεργασία μεταξύ των δημόσιων αρχών των κρατών μελών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και του ιδιωτικού τομέα και τρίτων. Οι εταίροι θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά σε όλο τον κύκλο του προγράμματος – προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση. Η εταιρική σχέση πρέπει να εξεταστεί σε στενή σχέση με την προσέγγιση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση σημαίνει συντονισμένη δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των κρατών μελών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών, βάσει εταιρικής σχέσης και με σκοπό τη χάραξη και εφαρμογή πολιτικών της ΕΕ[2].

Οι διάφορες αξιολογήσεις εφιστούν την προσοχή στα οφέλη και την προστιθέμενη αξία που μπορεί να αποφέρει η εταιρική σχέση κατά την υλοποίηση των Ταμείων[3], τη συλλογική δέσμευση και ανάληψη ευθύνης απέναντι στις πολιτικές της ΕΕ, στην αύξηση της διαθέσιμης γνώσης, εμπειρογνωμοσύνης και απόψεων κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των στρατηγικών, καθώς και στην εξασφάλιση μεγαλύτερης διαφάνειας στις διεργασίες λήψης αποφάσεων. Η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση συμβάλλει στη μείωση των ελλείψεων συντονισμού και λειτουργικότητας κατά την άσκηση πολιτικής, καθότι μειώνει την αποσπασματική προσέγγιση σε θέματα ενημέρωσης, πόρων, χρηματοδότησης, διοίκησης και πολιτικής[4].

Από την εμπειρία φαίνεται πάντως ότι υπάρχουν ευρείες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών ως προς την εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης, ανάλογα με τα εθνικά θεσμικά πλαίσια και την πολιτική κουλτούρα. Η αποτελεσματικότητα της αρχής της εταιρικής σχέσης εξαρτάται επίσης από την τεχνική ικανότητα των εταίρων να συμβάλλουν ουσιαστικά στη διαδικασία, γεγονός που εγείρει το θέμα της δημιουργίας ικανοτήτων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Επιτροπή των Περιφερειών και η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχουν δημοσιεύσει ψηφίσματα, γνώμες και Λευκές Βίβλους που ζητούν την ενίσχυση της αρχής της εταιρικής σχέσης στην υλοποίηση των Ταμείων[5]. Η πρόταση της

---

1 Στρατηγική «Ευρώπη 2020», COM(2010) 2020 της 3.3.2010.

2 Βλέπε, ιδίως, τη Λευκή Βίβλο της Επιτροπής των Περιφερειών για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, CONST – IV – 020, 2009.

3 Βλέπε, ιδίως, την τελική έκθεση σύνθεσης του δικτύου αξιολόγησης εμπειρογνωμόνων ΕΚΤ, 2011. http://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?type=0&policyArea=0&subCategory=0&country=0&year=0&advSearchKey=evaluationesf&mode=advancedSubmit&langId=en.

4 Βλέπε, ιδίως, το έγγραφο πολιτικής του ΟΟΣΑ «Bridging the gaps between the levels of government» (Γεφυρώνοντας τα κενά μεταξύ των επιπέδων διακυβέρνησης).

5 Βλέπε, ιδίως, διερευνητική γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πώς θα προωθηθούν αποτελεσματικές εταιρικές σχέσεις κατά τη διαχείριση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, βάσει των ορθών πρακτικών της περιόδου 2007-2013, CESE 967/2010.

Επιτροπής για τα Ταμεία του ΚΣΠ[6] έχει ως άξονα την ανάγκη για συνεκτικότερη εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης.

Άρθρο 5 του κανονισμού για τις κοινές διατάξεις

(1) Για τη σύμβαση εταιρικής σχέσης και για κάθε πρόγραμμα αντίστοιχα, ένα κράτος μέλος οργανώνει εταιρική σχέση με τους ακόλουθους εταίρους:

α) τις αρμόδιες περιφερειακές, τοπικές, αστικές και άλλες δημόσιες αρχές·

β) τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους· και

γ) φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, περιλαμβανομένων των περιβαλλοντικών εταίρων, μη κυβερνητικών οργανώσεων και φορέων που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της ισότητας και την καταπολέμηση των διακρίσεων.

(2) Σύμφωνα με την προσέγγιση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, τα κράτη μέλη προωθούν τη συμμετοχή των εταίρων στην εκπόνηση συμβάσεων εταιρικής σχέσης και τη σύνταξη εκθέσεων προόδου και στην προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων. Οι εταίροι συμμετέχουν στις επιτροπές παρακολούθησης των προγραμμάτων.

(3) Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 142, για έναν ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας που θεσπίζει στόχους και κριτήρια για την υποστήριξη της εφαρμογής της εταιρικής σχέσης και για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών, εμπειριών, αποτελεσμάτων και ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών.

(4) Τουλάχιστον μία φορά κατ' έτος, για κάθε Ταμείο του ΚΣΠ, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με τις οργανώσεις που εκπροσωπούν τους εταίρους στο επίπεδο της Ένωσης σχετικά με την υλοποίηση της υποστήριξης από τα Ταμεία του ΚΣΠ[7].

Επιπροσθέτως, ο κανονισμός για τις κοινές διατάξεις περιέχει διατάξεις που αναφέρονται άμεσα στην εταιρική σχέση ή συνδέονται με την αρχή αυτή σε θέματα παρακολούθησης, υποβολής εκθέσεων και αξιολόγησης.

Δυνάμει των προτάσεων της Επιτροπής για τα Ταμεία του ΚΣΠ την περίοδο 2014-2020, τα κράτη μέλη έχουν σαφή υποχρέωση να οργανώσουν εταιρική σχέση, αλλά οι ειδικές διαδικασίες για τη συμμετοχή των σχετικών εταίρων στα διάφορα στάδια του προγραμματισμού θα ανατεθεί στις εθνικές αρχές. Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα καθορίσει τις ελάχιστες απαιτήσεις που είναι αναγκαίες για την

[6] Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας που καλύπτονται από το κοινό στρατηγικό πλαίσιο, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 [COM(2011)615 τελικό της 6.10.2011].

[7] Η διαβούλευση γίνεται τουλάχιστον δύο φορές κατά την περίοδο προγραμματισμού για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού που αφορά ειδικά το ΕΤΘΑ.

επίτευξη εταιρικής σχέσης υψηλής ποιότητας στην εφαρμογή των Ταμείων, ενώ θα διατηρείται παράλληλα η ευελιξία των κρατών μελών ως προς τους τρόπους οργάνωσης της συμμετοχής των διαφόρων εταίρων.

Το παρόν έγγραφο εργασίας αναμένεται να βοηθήσει τα κράτη μέλη να διαμορφώσουν σωστά την εταιρική σχέση κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο πριν από την έκδοση των κανονισμών. Ειδικότερα, παρέχει παραδείγματα καλής πρακτικής για την εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης με βάση τα πορίσματα της Επιτροπής και τις διάφορες έρευνες.

Υπογραμμίζει, επίσης, τις απαιτήσεις που πρέπει να περιέχει η σύμβαση εταιρικής σχέσης ως βάση συζήτησης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, ώστε να διευκολυνθεί η εν εξελίξει νομοθετική διαδικασία και να δοθεί η δυνατότητα στα άμεσα ενδιαφερόμενα μέρη να πάρουν μέρος στον διάλογο. Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα πρέπει να εκδοθεί από την Επιτροπή ως πράξη κατ' εξουσιοδότηση, μόλις αρχίσει να ισχύει ο κανονισμός για τις κοινές διατάξεις.

2. Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

Με τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις ζητείται από τα κράτη μέλη να οργανώσουν εταιρική σχέση με α) τις αρμόδιες περιφερειακές, τοπικές, αστικές και άλλες δημόσιες αρχές, β) τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους· και γ) φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, περιλαμβανομένων των περιβαλλοντικών εταίρων, μη κυβερνητικών οργανώσεων και φορέων που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της ισότητας και την καταπολέμηση των διακρίσεων. Η εταιρική σχέση πρέπει να οργανωθεί σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο κάθε κράτους μέλους. Στα αποκεντρωμένα κράτη μέλη, οι περιφέρειες είναι βασικοί συντελεστές στην οργάνωση της εταιρικής σχέσης.

Ως πρώτο βήμα στην προετοιμασία της σύμβασης εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων, ζητείται από τα κράτη μέλη να εντοπίσουν, στο εθνικό τους περιβάλλον, τα ενδιαφερόμενα μέρη για τα Ταμεία του ΚΣΠ, τα κίνητρα και τους νομικούς και διοικητικούς φραγμούς στην εταιρική σχέση, καθώς και ενδεχόμενους τρόπους για την υπέρβαση των εμποδίων. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται, επίσης, να βασιστούν στις υπάρχουσες εθνικές/περιφερειακές/τοπικές υποδομές εταιρικών σχέσεων ώστε να αποφευχθούν οι διπλές ενέργειες και να εξοικονομηθεί χρόνος. Η υποστήριξη για τη δημιουργία ικανοτήτων ενδέχεται να κριθεί αναγκαία ώστε να καταστεί δυνατή η διαμόρφωση αντιπροσωπευτικών και λειτουργικών εταιρικών σχέσεων.

Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, ζητώντας από τα κράτη μέλη ανοικτή επιλογή, με διαφάνεια, των εταίρων και δέσμευση ότι οι επιλεγμένοι εταίροι γνωρίζουν τα καθήκοντά τους ως προς το απόρρητο και τη σύγκρουση συμφερόντων.

Η φύση και το μέγεθος της εταιρικής σχέσης θα εξαρτηθούν από τις πολιτικές προτεραιότητες με τις οποίες ασχολείται η εταιρική σχέση και με τις εδαφικές ιδιαιτερότητες. **Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, αν ζητήσει** να συμπεριλαμβάνονται στην εταιρική σχέση θεσμικά όργανα, οργανώσεις και ομάδες που μπορούν να επηρεάσουν ή να επηρεαστούν από την υλοποίηση των προγραμμάτων. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί σε ομάδες που μπορούν να επηρεαστούν από τα προγράμματα αλλά θεωρούν ότι είναι δύσκολο να τα επηρεάσουν, ιδίως οι πιο ευάλωτες και περιθωριοποιημένες ομάδες, όπως τα άτομα με ειδικές

ανάγκες, οι μετανάστες, οι ρομ… Είναι σημαντικό να ενθαρρυνθεί η πολυφωνία στην εταιρική σχέση και να συνυπάρξουν τα διάφορα σχετικά μέρη του δημόσιου τομέα μαζί με τις επιχειρήσεις, τις οργανώσεις της τοπικής κοινωνίας και τις οργανώσεις εθελοντών που καλύπτουν διάφορα είδη και μεγέθη οργανώσεων και περιλαμβάνουν μικρούς καινοτόμους συντελεστές.

Στη Ρουμανία, η διαχειριστική αρχή του ΕΚΤ ήταν υπεύθυνη για τη διεξαγωγή ανάλυσης πριν από την προσχώρηση της χώρας στην ΕΕ. Το παρόν έγγραφο χρησιμοποιήθηκε ως έγγραφο προγραμματισμού για το εθνικό στρατηγικό πλαίσιο αναφοράς (ΕΣΠΑ) και τα επιχειρησιακά προγράμματα της χώρας. Όπως και η ανάγκη για συνεργασία με τους πιο σημαντικούς συντελεστές πολιτικής για τον προγραμματισμό σε εθνικό επίπεδο, κατέστη σαφές ότι χρειάζονταν μηχανισμοί εταιρικής σχέσης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο για να ενισχυθεί η ικανότητα των συντελεστών για τη λήψη και την εφαρμογή των αποφάσεων. Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιήθηκε ανάλυση για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη σε κάθε περιφέρεια μέσω συνεδριάσεων και συζητήσεων με τους συντελεστές σε περιφερειακό επίπεδο και σε επίπεδο χώρας. Στη βορειοανατολική περιφέρεια, για παράδειγμα, συμμετείχαν πάνω από 200 συντελεστές[8].

Στην Ουγγαρία, η μεθοδολογία για τη δημόσια διαβούλευση του ΕΣΠΑ διαμορφώθηκε ύστερα από συστάσεις οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Περίπου 4000 οργανώσεις εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των συνδικάτων, ομάδων συμφερόντων μισθωτών και ΜΚΟ, εκπρόσωποι επιχειρήσεων, του εκπαιδευτικού και επιστημονικού κόσμου, κλήθηκαν να δώσουν τη γνώμη τους για τον προσανατολισμό του ΕΣΠΑ και των επιχειρησιακών προγραμμάτων (ΕΠ). Δόθηκε επίσης πρόσβαση στο ευρύ κοινό καθώς και η δυνατότητα να σχολιάσει το ΕΣΠΑ και τα ΕΠ μέσω ιστοσελίδας. Οργανώθηκαν εργαστήρια συζήτησης των σχεδίων των προτάσεων με τους σχετικούς επαγγελματικούς και κοινωνικούς εταίρους και εκπροσώπους υπουργείων[9].

2.1. Συμμετοχή των αρμόδιων περιφερειακών και τοπικών αρχών, των αρχών αστικών περιοχών και άλλων δημόσιων αρχών

Η στενότερη συνεργασία μεταξύ όλων των επιπέδων διοίκησης – του εθνικού, περιφερειακού και τοπικού - ευνοεί μια συνεκτική και ολοκληρωμένη προσέγγιση στην υλοποίηση των Ταμείων. Οι αρχές της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, επειδή βρίσκονται πιο κοντά στα προβλήματα, πρέπει να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο και έχουν τεράστιο συμφέρον για την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και την επίτευξη της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.

Η έκταση της συμμετοχής τους θα εξαρτηθεί από το επιμέρους θεσμικό πλαίσιο κάθε κράτους μέλους και, ιδίως, από τις νομικές εξουσίες και τις εξουσίες σε θέματα προϋπολογισμού που διαθέτουν τα διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης σε σχέση με το αντικείμενο των διαφόρων Ταμείων. Σε εθνικό επίπεδο, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να

[8] Κώδικας πρακτικών για την εταιρική σχέση στο ΕΚΤ, Οδηγίες: «How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership», (Πώς στηρίζουν οι διαχειριστικές αρχές του ΕΚΤ και οι ενδιάμεσοι φορείς την εταιρική σχέση), 2011.

[9] Κώδικας πρακτικών για την εταιρική σχέση στο ΕΚΤ, Οδηγίες: «How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership», (Πώς στηρίζουν οι διαχειριστικές αρχές του ΕΚΤ και οι ενδιάμεσοι φορείς την εταιρική σχέση), 2011.

χρησιμοποιήσουν τις υφιστάμενες ενώσεις και δίκτυα της περιφερειακής, νομαρχιακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, διότι μπορεί να προσφέρουν αντιπροσωπευτικότητα και πείρα.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι περιφέρειες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εταιρική σχέση, δραστηριοποιούνται έντονα στην προετοιμασία των εγγράφων στρατηγικής και στην υλοποίηση των Ταμείων του ΚΣΠ σε εθνικό επίπεδο. Οι περιφέρειες και, ιδίως, αυτές που έχουν συνταγματικές εξουσίες, είναι συχνά διαχειριστικές αρχές καθώς και υπεύθυνες για να εξασφαλίζουν ότι οι εταίροι συμμετέχουν στην προετοιμασία, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των προγραμμάτων.

Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό περί καθορισμού κοινών διατάξεων, **ζητώντας** την εκπροσώπηση στην εταιρική σχέση των διαφόρων υφιστάμενων εδαφικών επιπέδων σε ένα κράτος μέλος, ιδίως σε περιφερειακό επίπεδο, και την ενεργό συμμετοχή τους στα διάφορα στάδια της υλοποίησης των Ταμείων του ΚΣΠ ανάλογα με τις εξουσίες που διαθέτουν. Όταν οι περιφέρειες είναι διαχειριστικές αρχές των προγραμμάτων, πρέπει να οργανώνουν εταιρική σχέση και να εμπλέκουν τις άλλες αρμόδιες αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης, τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους και τους φορείς που αντιπροσωπεύουν την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών εταίρων, μη κυβερνητικών οργανώσεων και φορέων που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της ισότητας και την καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων.

Λαμβανομένων υπόψη της γεωγραφικής κλίμακας των παρεμβάσεων και των λειτουργικών αλληλεξαρτήσεων μεταξύ των διαφόρων εδαφικών επιπέδων, **θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο να συμπληρώσει ο κοινός κώδικας δεοντολογίας τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, με το να ζητήσει** από τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι οι αστικές περιοχές, εκεί όπου θα πραγματοποιηθούν ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις, θα συμμετάσχουν ενεργά στην προετοιμασία, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του προγράμματος ώστε να διαμορφωθεί η κατάλληλη στρατηγική προσέγγιση για την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών μέσα από τα προγράμματα.

Στην περιοχή της **πόλης του Λίβερπουλ (ΗΒ)** δημιουργήθηκε μια τεχνική ομάδα για να εξασφαλίσει ότι όλα τα σχέδια που επιχορηγούνται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) εξετάζονται από την Περιφέρεια Merseyside / Liverpool. Η τεχνική ομάδα περιλαμβάνει αντιπροσώπους από τις αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης, του ιδιωτικού τομέα, του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, των τοπικών κοινοτήτων και εθελοντών, της δημόσιας αρχής μεταφορών και του τοπικού συμβουλίου απασχόλησης και δεξιοτήτων. Στηρίζεται επίσης από δύο τοπικούς υπαλλήλους, που έχουν προσληφθεί με κονδύλια τεχνικής βοήθειας και από τη διαχειριστική αρχή, που παρακολουθούν τις συνεδριάσεις της τεχνικής ομάδας με συμβουλευτική ιδιότητα. Αυτή η τεχνική ομάδα σχολιάζει κάθε αίτηση του ΕΤΠΑ, εντοπίζει προτεραιότητες για ενίσχυση από το ΕΤΠΑ, βοηθά στη δημιουργία κοινοπραξιών για τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων στην περιοχή της πόλης του Λίβερπουλ (π.χ. επιχειρηματικότητα, κοινωνικές επιχειρήσεις, υποστήριξη των επιχειρήσεων, ενεργειακή απόδοση στη στέγαση κ.λπ) και μπορεί να επηρεάσει τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των πρωτοβουλιών JESSICA και JEREMIE στην περιφέρεια κ.λπ.

2.2. Η ενεργός συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων

Ο διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους είναι και αναγνωρίζεται ως ένας από τους πυλώνες του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου στο άρθρο 152 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Οι κοινωνικοί εταίροι διαφέρουν πράγματι ως προς τη φύση τους, από άλλες οργανώσεις, όπως οι ομάδες πίεσης ή συμφερόντων, λόγω της ικανότητάς τους να λαμβάνουν μέρος σε συλλογικές διαπραγματεύσεις και, συνεπώς, να επηρεάζουν τα κοινωνικά πρότυπα στο κράτος μέλος που βρίσκονται.

Ο **ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, ορίζοντας** ότι τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι αναγνωρισμένες σε εθνικό επίπεδο οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων συμπεριλαμβάνουν στην εταιρική σχέση, ιδίως οι γενικού χαρακτήρα διακλαδικές οργανώσεις όπως και οι τομεακές. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εξασφαλίζεται η ίση εκπροσώπηση των οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων.

Ο **ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις**, **απαιτώντας** ισχυρή εμπλοκή των ενώσεων επιχειρήσεων, ιδίως αυτών που εκπροσωπούν ΜΜΕ, των εμπορικών επιμελητηρίων, πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων. Αυτοί είναι οι εταίροι-κλειδιά για την ενίσχυση της ανάπτυξης, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας. Η αλληλεπίδρασή τους στην υλοποίηση των Ταμείων του ΚΣΠ θα έχει τεράστια σημασία για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στην πράξη – όπως και για την επίτευξη της έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

Θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο να συμπληρώσει ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις με το να καταστήσει σαφές ότι οι οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι είναι ομάδες ή ενώσεις που αντιπροσωπεύουν το γενικό συμφέρον τομέων της οικονομίας ή κλάδων, εργοδοτών και εργαζομένων, αλλά σε καμία περίπτωση τα συμφέροντας μιας μεμονωμένης εταιρείας, επιχείρησης ή οικονομικής ομάδας (μητρικής ή θυγατρικών).

Το *παραδοσιακό κοινωνικό* μοντέλο της Αυστρίας για την εταιρική σχέση αντανακλάται στα προγράμματα του ΕΚΤ και του ΕΤΠΑ. Οι οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν ενεργά στον σχεδιασμό και την παρακολούθηση του ΕΣΠΑ της Αυστρίας (*STRAT.AT)* στο πλαίσιο της αυστριακής διάσκεψης χωροταξικού σχεδιασμού (ÖROK). Το *STRAT.AT plus* είναι ένα καινοτομικό εργαλείο για την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού. Πρόκειται για μια πλατφόρμα στρατηγικής παρακολούθησης. Παρέχει μια διεργασία από κάτω προς τα πάνω για μάθηση και διάλογο και απευθύνεται σε πλατιά σύμπραξη ώστε να αναπτυχθούν νέες στρατηγικές. Οργανώνονται τακτικές συναντήσεις διαλόγου ('Foren' and 'Synergien') και ανταλλαγές εμπειριών[10].

[10] Διερευνητική γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πώς θα προωθηθούν αποτελεσματικές εταιρικές σχέσεις κατά τη διαχείριση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, βάσει των ορθών πρακτικών της περιόδου 2007-2013, CESE 967/2010.

2.3. Η ενεργός συμμετοχή των φορέων που αντιπροσωπεύουν την κοινωνία των πολιτών και φορέων που είναι αρμόδιοι για την ισότητα και την καταπολέμηση των διακρίσεων

Θα πρέπει να ζητείται η γνώμη των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) που αντιπροσωπεύουν την κοινωνία των πολιτών, ιδίως σε τομείς όπως το περιβάλλον, η κοινωνική ένταξη, η ισότητα των φύλων και οι ίσες ευκαιρίες, καθώς και να συμμετέχουν ενεργά στον προγραμματισμό οι οργανώσεις αυτές.

Όταν ο αριθμός των ενδιαφερόμενων οργανώσεων – και συνεπώς η δυνητική εταιρική σχέση – είναι ιδιαίτερα μεγάλος, θα ήταν ίσως ενδεδειγμένο για τους δυνητικούς εταίρους να συγκροτήσουν συντονιστικές πλατφόρμες και οργανώσεις συλλογικής εκπροσώπησης και να ορίσουν έναν κοινό αντιπρόσωπο που θα συμβάλει στην προετοιμασία και εφαρμογή των προγραμμάτων, ώστε να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη αντιπροσωπευτικότητα και να λειτουργεί ομαλότερα η εταιρική σχέση.

Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, ορίζοντας ότι η επιλογή των εταίρων πρέπει να περιλαμβάνει τις πιο αντιπροσωπευτικές μη κυβερνητικές οργανώσεις, που ασχολούνται με θεματικούς τομείς που καλύπτονται από τα διάφορα Ταμεία. Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις πρέπει να είναι ελεύθερες να ορίσουν τους δικούς αντιπροσώπους που θα είναι μέλη της εταιρικής σχέσης. Στην περίπτωση μεγάλου αριθμού μη κυβερνητικών οργανώσεων, μπορούν να συσταθούν πλατφόρμες για την εκλογή αντιπροσώπων που θα γίνουν μέλη της εταιρικής σχέσης.

Στην Ισπανία έχει αναγνωριστεί η ανάγκη για ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων σε όλα τα Ταμεία. Το «Instituto de la Mujer» (Ίδρυμα της Γυναίκας) συμμετείχε ενεργά ως μέλος των επιτροπών παρακολούθησης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας (ΕΤΑ). Το δίκτυο για την ισότητα πολιτικής ανδρών και γυναικών δημιουργήθηκε για να εξασφαλίσει πραγματική και αποτελεσματική εφαρμογή της διάστασης τιου φύλου στις παρεμβάσεις που χρηματοδοτούν τα Ταμεία.

Στη Σλοβενία χρηματοδοτείται η ανάπτυξη ΜΚΟ και, ειδικότερα, δικτύων ΜΚΟ στο πλαίσιο της προτεραιότητας του ΕΚΤ «Θεσμική και διοικητική ικανότητα». Ένα παράδειγμα τέτοιο σε εθνικό επίπεδο που αποτελείται από 200 και πλέον ενώσεις είναι το CNVOS. Το CNVOS στηρίζει ΜΚΟ ως προς τις υποχρεώσεις τους απέναντι στα διαρθρωτικά ταμεία και ορίζει αντιπροσώπους ΜΚΟ που συμμετέχουν στις επιτροπές παρακολούθησης. Επιπλέον, έχουν συγκροτηθεί 10 περιφερειακά δίκτυα ΜΚΟ για την ενίσχυση της ανάπτυξης των περιφερειακών και τοπικών ΜΚΟ και για να τους δώσει τη δυνατότητα να συμβάλουν πιο ενεργά στις δημόσιες πολιτικές. Για να βελτιωθεί ο διάλογος σε ειδικούς τομείς (πολιτισμός, περιβάλλον, υγεία κ.λπ.), 12 θεματικά δίκτυα λαμβάνουν, επίσης, ενίσχυση[11].

2.4. Προσαρμογή της εταιρικής σχέσης στα προγράμματα

Για τα **προγράμματα του ΕΓΤΑΑ**, οι εταίροι-κλειδιά θα είναι οι περιφερειακές και τοπικές

[11] Μελέτη της ομάδας «Sustainable Future» με θέμα «Γιατί να μας ενδιαφέρει η εταιρική σχέση;», 2011.

αρχές που είναι αρμόδιες για τις αγροτικές περιοχές, τομεακές οργανώσεις, οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι που έχουν άμεση σχέση με γεωργία και δασοκομία, εκπρόσωποι άλλων δημόσιων και ιδιωτικών οργανώσεων σε τομείς σχετικούς με την ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές, ενώσεις επιχειρήσεων σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο, γυναικείες οργανώσεις σε αγροτικές περιοχές, περιβαλλοντικές ΜΚΟ, ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της καταπολέμησης των διακρίσεων/ισότητας, εκπρόσωποι εθνικών ή περιφερειακών (ανάλογα με το επίπεδο προγραμματισμού) ενώσεων ομάδων τοπικής δράσης που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ανάπτυξης σε επίπεδο κοινότητας και ενώσεις στον τομέα της ολοκληρωμένης αγροτικής ανάπτυξης (π.χ. ενώσεις οργανισμών τοπικής ανάπτυξης). Αυτοί οι εταίροι-κλειδιά μπορούν να είναι ήδη συνδεδεμένοι μέσω του εθνικού αγροτικού δικτύου, γεγονός το οποίο ενισχύει πολύ την αρχή της εταιρικής σχέσης.

Για τα **προγράμματα του ΕΤΘΑ**, οι εταίροι-κλειδιά θα μπορούσαν να είναι οι περιφερειακές και τοπικές αρχές, εκπρόσωποι των τομέων της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας και άλλων κλάδων όπως μεταποίηση, τομεακές οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων, περιβαλλοντικές ΜΚΟ, οργανώσεις γυναικών στον τομέα της αλιείας, επιστημονικές και ερευνητικές οργανώσεις και εθνικά ή περιφερειακά δίκτυα ομάδων που δραστηριοποιούνται στην αλιεία.

Για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, οι εταιρικές σχέσεις θα περιλαμβάνουν περιφερειακές και τοπικές αρχές, ιδίως πόλεις που διεξάγουν ολοκληρωμένα προγράμματα βιώσιμης αστικής ανάπτυξης στο πλαίσιο των ολοκληρωμένων εδαφικών επενδύσεων, μαζί με τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους, εκπρόσωποι ΜΚΟ που έχουν αποκτήσει ειδίκευση σε οριζόντια θέματα, όπως η ισότητα των φύλων ή η προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρίες, και για τους σχετικούς τομείς όπου τα Ταμεία είναι ενεργά και εκπρόσωποι πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων, επιμελητήρια και οργανώσεις επιχειρήσεων.

Για το ΕΚΤ, απαραίτητη είναι η ενεργός συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων στην εταιρική σχέση. Οι περιφερειακές και τοπικές αρχές θα είναι επίσης εταίροι-κλειδιά, όπως και τα επιμελητήρια, οι οργανώσεις επιχειρήσεων, οι ενώσεις επιμόρφωσης εργαζομένων, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οι φορείς κατάρτισης, οι πάροχοι κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών υγείας, ΜΚΟ και οργανώσεις που δραστηριοποιούνται ειδικά στους τομείς της ισότητας των φύλων, της καταπολέμησης των διακρίσεων και της κοινωνικής ένταξης που έχουν στενούς δεσμούς με ομάδες σε μειονεκτική θέση, όπως άτομα με αναπηρίες, μετανάστες, Ρομ....

Στην περίπτωση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από πολλά Ταμεία, η εταιρική σχέση θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ιδρύματα, τις οργανώσεις και τις ομάδες που είναι σχετικές με τα διάφορα Ταμεία.

3. ΠΟΙΑ Η ΕΝΕΡΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΕΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ;

Η ενεργός συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών στα πολύ πρώτα στάδια του προγραμματισμού είναι κρίσιμης σημασίας για την επιτυχή υλοποίηση των Ταμείων, ιδίως για την προετοιμασία της σύμβασης εταιρικής σχέσης σε εθνικό επίπεδο και για προγράμματα σε εθνικό και/ή περιφερειακό επίπεδο. Η ενεργός συμμετοχή των εταίρων στην προετοιμασία των προγραμμάτων δεν θα θίγει τις διαβουλεύσεις που γίνονται στο πλαίσιο των απαιτήσεων της οδηγίας για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση[12]. Θα χρειαστεί να

[12] SEA - Οδηγία 2001/42/ΕΚ.

συνεχιστεί η επιδίωξη συνεργειών μεταξύ των απόψεων που έχουν εκφραστεί στη διαδικασία της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης.

3.1. Προετοιμασία της σύμβασης εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων

Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής για τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, η σύμβαση εταιρικής σχέσης και τα προγράμματα πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη ή άλλη αρχή που έχει οριστεί από αυτά (στην περίπτωση των προγραμμάτων), σε συνεργασία με τους εταίρους. Οι κατάλληλες επιλογές για την ενεργό συμμετοχή των διαφόρων ομάδων ενδιαφερόμενων μερών σε σχέση με τον χρόνο, τους πόρους και το πλαίσιο και μπορούν να περιλαμβάνουν συνεδριάσεις, διαβουλεύσεις, έρευνες και εργαστήρια.

Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό για τις κο*ινές διατάξεις απαιτώντας, συγκεκριμένα, οι εταίροι να συμμετέχουν ουσιαστικά i) στην ανάλυση των προκλήσεων και αναγκών που πρέπει να ικανοποιήσουν τα Ταμεία του ΚΣΠ, ii) στην επιλογή των στόχων και προτεραιοτήτων για την αντιμετώπιση αυτών των αναγκών και iii) στους συντονιστικούς μηχανισμούς που εφαρμόζουν για την επαύξηση των συνεργειών μεταξύ των διαφόρων μέσων που διατίθενται για την ενίσχυση της **έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης**.

Σε περιπτώσεις που έχουν δημιουργηθεί συμφωνίες, όπως τα τοπικά σύμφωνα για τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» μεταξύ διαφόρων κυβερνητικών επιπέδων[13], **ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, ζητώντας** από τα κράτη μέλη να λάβουν δεόντως υπόψη τις συμφωνίες διακυβέρνησης σε πολλά επίπεδα που έχουν συμφωνηθεί στο τοπικό σύμφωνο κατά την προετοιμασία της σύμβασης εταιρικής σχέσης ώστε η πολιτική να αποδώσει καρπους.

Στη Λετονία, οι περιβαλλοντικές ΜΚΟ συγκρότησαν, τον Μάιο του 2005, τον εθνικό όμιλο ΜΚΟ με επίκεντρο τα περιβαλλοντικά ζητήματα στο πλαίσιο της προετοιμασίας των προγραμμάτων. Οκτώ στις δέκα περιβαλλοντικές ΜΚΟ συμμετείχαν ενεργά στις εργασίες αυτές. Συνεδριάσεις πρόσωπο με πρόσωπο και ανταλλαγές απόψεων με το υπουργείο Οικονομικών και το υπουργείο Περιβάλλοντος πραγματοποιήθηκαν το 2005 και το 2006 και είχαν ως αποτέλεσμα καλύτερη συνέργεια μεταξύ εκπροσώπων ΜΚΟ και υπουργείων. Η συνεργασία ήταν επίσης στενή μεταξύ ΜΚΟ στους διάφορους τομείς, ιδίως αυτούς που ασχολούνται με την εκπαίδευση, θέματα φύλου και κοινωνικά θέματα. Η επιτυχία της ανάμειξης αυτής των ΜΚΟ οφείλεται εν μέρει στις ευκαιρίες που παρείχαν οι συμφωνίες για τη συμμετοχή, όπως σωστά εργαλεία ενημέρωσης, σαφείς διαδικασίες συμμετοχής, όπως διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης επί των σχεδίων των εγγράφων, και η στρατηγική

[13] Τα τοπικά σύμφωνα για την Ευρώπη 2020 είναι πρωτοβουλία της Επιτροπής των Περιφερειών για να δοθει στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» μια εδαφική διάσταση και να αυξηθεί η ανάληψη ευθύνης σε εθνικό επίπεδο. Καθορίζονται ως μια συμφωνία μεταξύ επιπέδων διακυβέρνησης (τοπικό, περιφερειακό και εθνικό). Τα μέρη που υπογράφουν εδαφικό σύμφωνο δεσμεύονται να συντονίζουν και να συγχρονίζουν τα πολιτικά τους θεματολόγια, προκειμένου να επικεντρώσουν τις δραστηριότητες και τους οικονομικούς πόρους τους στους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Τα τοπικά σύμφωνα αποβλέπουν στον προσδιορισμό εθνικών και ενδεχομένως περιφερειακών εξειδικευμένων στόχων, χρησιμοποιώντας όπου είναι αναγκαίο δείκτες και ποσοτικούς στόχους πλην του ΑΕγχΠ, υλοποιώντας μια ή περισσότερες εμβληματικές πρωτοβουλίες και εντοπίζοντας εμπόδια κατά την επίτευξη των στόχων σε εθνικό επίπεδο.

περιβαλλοντική εκτίμηση. Δημιουργήθηκε ένας ειδικός διαδικτυακός τόπος όπου δημοσιεύτηκαν όλες οι πληροφορίες που αφορούν τον προγραμματισμό των Ταμείων της ΕΕ. Οι συνεδριάσεις μεταξύ ΜΚΟ και υπουργείων ήταν προσανατολισμένες στη ζήτηση, π.χ. οι ΜΚΟ πρότειναν τη σύγκληση συσκέψεων για διαβούλευση και τα υπουργεία ανταποκρίθηκαν, δίνοντας τη δυνατότητα στη διαβούλευση να προχωρήσει πέρα από τα τυπικά[14].

Στη **Μάλτα** οργανώθηκαν αρκετές ομάδες εργασίας που εστιάστηκαν σε τομείς προτεραιότητας — οικονομική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα, προσβασιμότητα, περιβάλλον, απασχόληση και κοινωνική ένταξη — με σκοπό την προετοιμασία προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό συνεργάστηκαν υπουργεία, ΜΚΟ και κοινωνικο-οικονομικοί εταίροι. Διανεμήθηκαν ερωτηματολόγια στους κυριότερους συντελεστές και διοργανώθηκαν διμερείς συναντήσεις. Τον Σεπτέμβριο του 2005 πάνω από ογδόντα οργανώσεις συμμετείχαν σε εθνικό εργαστήριο για την ανάλυση των αναπτυξιακών προκλήσεων και ευκαιριών. Οι τοπικές κυβερνήσεις, οι ΜΚΟ και άλλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών συμμετείχαν στον δημόσιο διάλογο που διοργάνωσε το γραφείο του πρωθυπουργού το πρώτο τρίμηνο του 2006.

3.2. Εξαρχής καθορισμός σαφών κανόνων και χρονοδιαγράμματος για την εταιρική σχέση

Η σημασία των επιμέρους συντελεστών και η συμβολή τους μπορούν να διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό σε κάθε κράτος μέλος, ανάλογα με το εσωτερικό θεσμικό του πλαίσιο. Έχει ωστόσο ζωτική σημασία η εταιρική σχέση να είναι οργανωμένη με διαφάνεια για όλους τους εταίρους και ο καθένας να γνωρίζει ποιος είναι ο σκοπός της εταιρικής σχέσης, ποιος κάνει τι και ποια αποτελέσματα αναμένονται από την εταιρική σχέση.

Συνιστάται συνεπώς ο καθορισμός ενός προγράμματος εργασίας με σαφείς στόχους και ακριβή χάρτη πορείας. Στον χάρτη πορείας μπορούν να περιληφθούν συγκεκριμένα μέσα και ενέργειες για να εξασφαλιστεί η ενεργός συμμετοχή των εταίρων στην προετοιμασία της σύμβασης εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων, με λεπτομέρειες για την ανάμειξη των εταίρων στην προετοιμασία των διαφόρων εγγράφων προγραμματισμού με το σχετικό χρονοδιάγραμμα.

Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, ζητώντας από τα κράτη μέλη να καθορίσουν ελάχιστες απαιτήσεις ως προς τη διαδικασία, ώστε να εξασφαλιστεί i) η έγκαιρη κοινοποίηση πληροφοριών κατά τη συζήτηση στρατηγικών εγγράφων, ii) επαρκής χρόνος για τα ενδιαφερόμενα μέρη ώστε να αναλύσουν, να συμβουλευτούν τα μέλη τους και να στείλουν παρατηρήσεις για τα έγγραφα, iii) δίαυλοι για να θέσουν τα ενδιαφερόμενα μέρη ερωτήσεις ή να κάνουν προτάσεις και σχόλια, iv) διαφανεια για τον τρόπο με τον οποίο ελήφθησαν υπόψη οι προτάσεις τους και παροχή επεξηγήσεων για την αποδοχή ή απόρριψη τυχόν σχολίων· και v) διάδοση του αποτελέσματος της διαβούλευσης. Η προσβασιμότητα για τα πρόσωπα με αναπηρίες τόσο από πλευράς φυσικού περιβάλλοντος όσο και από πλευράς πληροφοριών θα χρειαστεί να ληφθεί υπόψη.

[14] Μελέτη της ομάδας «Sustainable Future» με θέμα «Γιατί να μας ενδιαφέρει η εταιρική σχέση;», 2011.

3.3. Πληροφορίες για τον τρόπο υλοποίησης της εταιρικής σχέσης στα έγγραφα προγραμματισμού

Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής για τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, η σύμβαση εταιρικής σχέσης πρέπει να παραθέτει τα μέτρα που ελήφθησαν για να εξασφαλιστεί η ενεργός συμμετοχή των εταίρων και ο ρόλος τους στην προετοιμασία της σύμβασης εταιρικής σχέσης.

Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, ζητώντας από τη σύμβαση εταιρικής σχέσης και τα προγράμματα να παραθέτουν συγκεκριμένα i) τον κατάλογο των εταίρων που συμμετείχαν ενεργά, τις ευθύνες τους και την έκταση της συνμμετοχής τους, ii) πώς εντοπίστηκαν οι εταίροι και πώς εφαρμόστηκαν οι αρχές της διαφάνειας και της προσβασιμότητας, iii) τις ενέργειες που έγιναν για να διευκολυνθεί η ενεργός συμμετοχή των εταίρων, iv) τις συντονιστικές δομές και διαδικασίες εντός του προγράμματος και με τις άλλες πράξεις των Ταμείων του ΚΣΠ, v) πώς θα χρησιμοποιηθούν οι πόροι τεχνικής υποστήριξης για την προώθηση της εταιρικής σχέσης (φύση των μελετώμενων υποστηρικτικών υπηρεσιών, στάθμη των διαθέσιμων πόρων και διαχειριστικές διευθετήσεις που έχουν προγραμματιστεί, vi) και τέλος τις απόψεις των εταίρων για την υλοποίηση της εταιρικής σχέσης σαφώς και καλά τεκμνηριωμένες.

4. ΠΟΙΑ Η ΑΝΑΜΕΙΞΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ;

4.1. Συμμετοχή στις επιτροπές παρακολούθησης

Οι επιτροπές παρακολούθησης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση των προγραμμάτων και φυσικά ενσωματώνουν την εταιρική σχέση στις εργασίες των προγραμμάτων.

4.1.1. Η σύνθεση των επιτροπών παρακολούθησης

Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής για τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, τα μέλη των επιτροπών παρακολούθησης διορίζονται από το κράτος μέλος σε συμφωνία με τη διαχειριστική επιτροπή. Ένα κράτος μέλος μπορεί να συγκροτήσει μία μόνο επιτροπή παρακολούθησης για τα προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία του ΚΣΠ. Η επιτροπή παρακολούθησης αποτελείται από αντιπροσώπους της διαχειριστικής αρχής, ενδιάμεσων φορέων και αντιπροσώπους των εταίρων.

Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, ζητώντας i) η επιλογή των μελών των επιτροπών παρακολούθησης να λαμβάνει υπόψη τους εταίρους που συμμετείχαν ενεργά στο πρόγραμμα ώστε να εξασφαλιστεί επαρκής συνέχεια και ανάληψη ευθύνης μεταξύ των σταδίων προγραμματισμού και υλοποίησης, ii) η εκπροσώπηση των διαφόρων εταίρων να βασίζεται στις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους για την υλοποίηση των προγραμμάτων, iii) οι εταίροι να επιλέγουν και να ορίζουν τα μέλη τους στις επιτροπές παρακολούθησης και τα άλλα συμβουλευτικά όργανα και ομάδες εργασίας που συστήνονται στο πλαίσιο των Ταμείων του ΚΣΠ, iv) οι επιτροπές παρακολούθησης να έχουν ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων και ποικίλη σύνθεση, v) ο κατάλογος των μελών των επιτροπών παρακολούθησης και άλλων ομάδων εργασίας να δημοσιοποιείται, vi) κάθε επιλεγμένος εταίρος να γνωρίζει τα καθήκοντά του ως προς την εμπιστευτικότητα και τη σύγκρουση συμφερόντων, με ειδική επιμόρφωση και έγγραφη διατύπωση των υποχρεώσεών του.

4.1.2. Ο ρόλος και οι διαδικασίες των επιτροπών παρακολούθησης

Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής για τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, οι επιτροπές παρακολούθησης θα παρακολουθούν την υλοποίηση των προγραμμάτων και την πρόοδο στην επίτευξη των στόχων. Πρέπει επίσης να εξετάζουν λεπτομερώς όλα τα ζητήματα που επηρεάζουν τις επιδόσεις των προγραμμάτων. Πρέπει να ζητείται η γνώμη τους και να διατυπώνουν γνώμη για τυχόν τροποποίηση των προγραμμάτων. Μπορούν να διατυπώνουν συστάσεις στις διαχειριστικές αρχές σχετικά με την υλοποίηση των προγραμμάτων και των αξιολογήσεων και να παρακολουθούν τις ενέργειες που αναλαμβάνονται.

Ως προς τη διαδικασία, κάθε επιτροπή παρακολούθησης θα καταρτίσει και θα εγκρίνει τον εσωτερικό της κανονισμό. Η πρόταση της Επιτροπής για τον κανονισμό κοινών διατάξεων προβλέπει επίσης ότι κάθε μέλος της επιτροπής παρακολούθησης θα έχει δικαίωμα ψήφου, εκτός από την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων που λειτουργούν συμβουλευτικά. Ο πρόεδρος πρέπει να εξασφαλίζει ότι όλοι οι εταίροι έχουν την ευκαιρία να

εκφράσουν τη γνώμη τους και ότι υπάρχει αρκετός χρόνος για συζήτηση. Συνιστά ιδιαιτέρως οι επιτροπές παρακολούθησης να αποφασίζουν βάσει συναίνεσης.

Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, ζητώντας από τα κράτη μέλη να αναφέρουν λεπτομερώς στον εσωτερικό κανονισμό, τουλάχιστον i) τις προθεσμίες για τις προσκλήσεις στις συνεδριάσεις και τη διαβίβαση των εγγράφων που θα πρέπει να είναι μικρότερες απο δύο εβδομάδες, ii) τα δικαιώματα ψήφου των μελών, iii) τη διαδικασία έγκρισηςμ, δημοσίευσης και προσβασιμότητας στα πρακτικά, iv) τη διαφανή διαδικασία συγκρότησης και λειτουργίας ομάδων εργασίας, v) και τις διευθετήσεις για τη δημοσίευση και την προσβασιμότητα των προπαρασκευαστικών εγγράφων που υποβάλλονται στις επιτροπές παρακολουθησης.

Στη Γερμανία (Mecklenburg-Vorpommern), η επιτροπή παρακολούθησης είναι ένα φόρουμ για τη χάραξη πολιτικής για την περιφερειακή ανάπτυξη συνολικά. Καλύπτει όχι μόνο το ΕΚΤ και το ΕΤΠΑ αλλά και το ΕΓΤΑΑ και έχει δικαίωμα λόγου στη λήψη αποφάσεων για τα κριτήρια επιλογής των σχεδίων. Η επιτροπή παρακολούθησης συνεδριάζει πέντε με έξι φορές ετησίως και έχει τον δικό της εσωτερικό κανονισμό. Το συμμετοχικό σύστημα περιλαμβάνει επίσης ομάδες εργασίας και άλλα συμβουλευτικά όργανα. Τα καθήκοντά τους αποφασίζονται από την εταιρική σχέση[15].

Στη **Δανία**, οι αποφάσεις της επιτροπής παρακολούθησης για το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης λαμβάνονται βάσει συναίνεσης. Δεν γίνεται στην πράξη καμιά ψηφοφορία. Παρομοίως, στο **πολωνικό** πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης υπάρχει ευρεία και ενεργός συμμετοχή στην επιτροπή παρακολούθησης, όπου ενθαρρύνονται ανοικτές διαδικασίες κατά τις συνεδριάσεις και η λήψη αποφάσεων με γραπτή διαδικασία.

Στην **Ιρλανδία**, παρατηρείται αποτελεσματική συνεργασία στο πλαίσιο της επιτροπής παρακολούθησης για το πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας: τακτικές συνεδριάσεις, ευρεία εκπροσώπηση (περίπου 50 μέλη), συμπεριλαμβανομένου του τομέα της αλιείας, των ΜΚΟ και των τοπικών αντιπροσώπων (Axis 4/Leader), ενεργός συμμετοχή και ισχυρή επιρροή για τις αποφάσεις από όλα τα μέλη. Πριν από την έγκριση του προγράμματος, οι ίδιοι εταίροι συνδέονταν στενά για την προετοιμασία των εγγράφων προγραμματισμού (του εθνικού στρατηγικού σχεδίου και των επιχειρησιακών προγραμμάτων).

4.2. Συμμετοχή στην επιλογή των σχεδίων

Η αξιοποίηση της εμπειρογνωμοσύνης των διαφόρων συντελεστών μπορεί να είναι πολύ χρήσιμη στο στάδιο του καθορισμού των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και της αξιολόγησης των προτάσεων που θα υποβληθούν. Η συμμετοχή στην επιλογή των σχεδίων βοηθά τις οργανώσεις των διαφόρων συντελεστών να καταλάβουν καλύτερα πώς λειτουργούν στην πράξη οι διαδικασίες, μεταξύ άλλων και πόσο καλά διατυπώνονται τα κριτήρια αξιολόγησης, πώς εφαρμόζονται και σε ποιο βαθμό εξυπηρετούν τον σκοπό τους[16].

Ωστόσο, η εμπλοκή των εταίρων στη διαδικασία επιλογής θέτει το ζήτημα της σύγκρουσης

[15] Βλέπε, ιδίως, διερευνητική γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πώς θα προωθηθούν αποτελεσματικές εταιρικές σχέσεις κατά τη διαχείριση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, βάσει των ορθών πρακτικών της περιόδου 2007-2013, CESE 967/2010.

[16] Μελέτη της ομάδας «Sustainable Future» με θέμα «Γιατί να μας ενδιαφέρει η εταιρική σχέση;», 2011.

συμφερόντων. Σχετικά με αυτό, η κοινοποίηση και η διαφάνεια σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας έχουν ζωτική σημασία.

Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό κοινών διατάξεων, ζητώντας από τις διαχειριστικές αρχές, i) να εμπλέξουν, όπου ενδείκνυται, τους εταίρους στον καθορισμό των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και την αξιολόγηση των προτάσεων που υποβάλλονται, ii) να αποτρέπουν, μέσω προκαθορισμένων διαδικασιών, το ενδεχόμενο να συμμετέχει στον καθορισμό των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και στην αξιολόγηση των αιτήσεων κάθε πρόσωπο που εκπροσωπεί οργανώσεις εταίρων και έχει άμεσο ή έμμεσο συμφέρον σε φορέα που λαμβάνει μέρος στην υποβολή προτάσεων, iii) να διοργανώνουν τακτικά την ανανέωση των ατόμων που ασχολούνται με τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων ώστε να αποφεύγεται ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων, iv) και να εξασφαλίζουν ότι κάθε επιλεγμένος εταίρος γνωρίζει τα καθήκοντά του σχετικά με το απόρρητο και τη σύγκρουση συμφερόντων μέσω ειδικής επιμόρφωσης και έγγραφης διατύπωσης των υποχρέωσεών του.

Στην Τσεχική Δημοκρατία, για το επιχειρησιακό πρόγραμμα του ΕΚΤ «Ανθρώπινο δυναμικό και απασχόληση», τα ενδιαφερόμενα μέρη εμπλέκονται στην προετοιμασία των επιμέρους σχεδίων επιχορήγησης υπό τη μορφή υποβολής παρατηρήσεων ή συζήτησης των σχεδίων σε ομάδες εργασίας εμπειρογνωμόνων. Ο αναλυτικός κατάλογος των εμπλεκόμενων ενδιαφερόμενων μερών εξαρτάται από το περιεχόμενο του σχεδίου. Έχει δημιουργηθεί διαδραστική βάση δεδομένων με όλους τους αξιολογητές των σχεδίων. Στους αξιολογητές των σχεδίων παρέχεται γενική και ειδική κατάρτιση.[17]

Στη **Σουηδία,** οι εταιρικές σχέσεις των διαρθρωτικών ταμείων σε περιφερειακό επίπεδο αποτελούνται από πολιτικούς σε περιφερειακό/τοπικό επίπεδο (πλειοψηφία) και από διάφορους τομείς. Οι εταιρικές σχέσεις έχουν κεντρικό ρόλο στην υλοποίηση τόσο του ΕΤΠΑ όσο και του ΕΚΤ, καθότι είναι αρμόδιες για τον καθορισμό προτεραιοτήτων μεταξύ των αιτήσεων των υποψήφιων σχεδίων. Μπορούν, συνεπώς, να δώσουν προτεραιότητα σε σχέδια που ανταποκρίνονται καλύτερα στα περιφερειακά αναπτυξιακά σχέδια και τις περιφερειακές ανάγκες. Οι οκτώ εταιρικές σχέσεις που έχουν δημιουργηθεί στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων στη Σουηδία βασίζονται στη συναίνεση και δημιουργούν συνέργειες μεταξύ έργων ΕΤΠΑ και ΕΚΤ.

4.3. Ενεργός συμμετοχή στην υποβολή εκθέσεων

Σύμφωνα με τις προτάσεις της Επιτροπής για τη μελλοντική περίοδο προγραμματισμού τα κράτη μέλη υποχρεώνονται να υποβάλουν στην Επιτροπή ετήσια έκθεση για την υλοποίηση κάθε προγράμματος. Οι επιτροπές παρακολούθησης θα εξετάσουν και θα εγκρίνουν τις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης προτού τις υποβάλουν στην Επιτροπή. Για το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής και το ΕΚΤ, οι ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης που υποβάλλονται το 2017 και το 2019 αξιολογούν, μεταξύ άλλων σημείων, την ενεργό συμμετοχή των εταίρων στην υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Η πρόταση της Επιτροπής για τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις προσθέτει ότι πρέπει να ζητείται η γνώμη των εταίρων για τις εκθέσεις προόδου σχετικά με την υλοποίηση της σύμβασης εταιρικής σχέσης που υποβάλλονται από το κράτος μέλος το πρώτο εξάμηνο του 2017 και του 2019. Οι εκθέσεις προόδου θα είναι η βάση της επανεξέτασης των επιδόσεων

[17] Κώδικας πρακτικών για την εταιρική σχέση στο ΕΚΤ, Οδηγίες: «How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership», (Πώς στηρίζουν οι διαχειριστικές αρχές του ΕΚΤ και οι ενδιάμεσοι φορείς την εταιρική σχέση), 2011.

που αναλαμβάνει η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη με αναφορά στο πλαίσιο επιδόσεων που έχει τεθεί στη σύμβαση εταιρικής σχέσης και στα προγράμματα. Οι εκθέσεις προόδου παραθέτουν επίσης πληροφορίες και αξιολογούν τον ρόλο των εταίρων στην υλοποίηση της σύμβασης εταιρικης σχέσης.

Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, ζητώντας από τις διαχειριστικές αρχές να εμπλέξουν τους εταίρους, μέσω των επιτροπών παρακολούθησης, στην προετοιμασία των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης το 2017 και το 2019 και να συμπεριλάβουν στις εκθέσεις αυτές επισκόπηση των απόψεων που κατέθεσαν οι εταίροι κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης και τον τρόπο με τον οποίο αυτές ελήφθησαν υπόψη.

5. ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΑΣΧΟΥΝ ΕΝΕΡΓΑ ΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ;

Η συμμετοχή των εταίρων στην προετοιμασία, την υλοποίηση και την παρακολούθηση της συνέχειας που δίνεται στις αξιολογήσεις είναι σημαντική για την αμεροληψία και τη διασπορά της μάθησης σε όλους τους παράγοντες που λαμβάνουν μέρος στη διαδικασία.

Σύμφωνα με τις προτάσεις της Επιτροπής για τα Ταμεία του ΚΣΠ, πρέπει να καταρτιστεί σχέδιο αξιολόγησης από τη διαχειριστική αρχή για κάθε πρόγραμμα. Το πρόγραμμα αξιολόγησης στις επιτροπές παρακολούθησης για το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής, το ΕΚΤ και το ΕΤΘΑ. Στην περίπτωση του ΕΓΤΑΑ, το σχέδιο αξιολόγησης, για το οποίο η Επιτροπή καθορίζει τις ελάχιστες απαιτήσεις, θα υποβληθεί ως τμήμα κάθε προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης και, συνεπώς, θα συζητηθεί από τους εταίρους στο πλαίσιο της προετοιμασίας των προγραμμάτων.

Η εταιρική σχέση πρέπει να εξετάζει τακτικά, μέσω των επιτροπών παρακολούθησης, την πρόοδο της υλοποίησης του σχεδίου αξιολόγησης. Οι εταίροι θα λάβουν όλες τις αξιολογήσεις που γίνονται για τα διάφορα πρόγραμματα και θα ενημερωθούν για τη συνέχεια που δίνεται στα πορίσματα των αξιολογήσεων για το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής, το ΕΚΤ και το ΕΤΘΑ. Οι επιτροπές παρακολούθησης που είναι αρμόδιες για τα προγράμματα του ΕΓΤΑΑ θα εξετάσουν τις δραστηριότητες και τα αποτελέσματα που σχετίζονται με το σχέδιο αξιολόγησης του προγράμματος.

Για το ΕΚΤ, το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, οι διαχειριστικές αρχές πρέπει να υποβάλουν στην Επιτροπή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020, για κάθε πρόγραμμα μια έκθεση που θα συνοψίζει τα πορίσματα των αξιολογήσεων που διεξήχθησαν κατά την περίοδο προγραμματισμού.

Θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο να συμπληρώσει ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση τον κανονισμό των κοινών διατάξεων, ζητώντας από τις διαχειριστικές αρχές να εντάξουν ενεργά τους εταίρους στην αξιολόγηση μέσω των επιτροπών παρακολούθησης, από τον καθορισμό της συγγραφής υποχρεώσεων έως την ολοκλήρωση της αξιολόγησης. Θα μπορούσε επίσης να ζητηθεί από τα κράτη μέλη αξιολόγηση των επιδόσεων και της αποτελεσματικότητας της αρχής της εταιρικής σχέσης σε όλη την περίοδο προγραμματισμού για όλα τα Ταμεία και προγράμματα. Τέλος, θα μπορούσε να ζητηθεί από τις διαχειριστικές αρχές για τα προγράμματα του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ και του Ταμείου Συνοχής να διαβουλευτούν με τους εταίρους για τις εκθέσεις που θα συνοψίζουν τα

πορίσματα των αξιολογήσεων που διεξήχθησαν κατά την περίοδο προγραμματισμού.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, μια υποεπιτροπή αξιολόγησης της επιτροπής παρακολούθησης του προγράμματος του ΕΚΤ για την Αγγλία συνεδριάζει μια φορά ετησίως. Περιλαμβάνει μέλη που έχουν οριστεί από την επιτροπή παρακολούθησης του προγράμματος ΕΚΤ. Στο πνεύμα της εταιρικής σχέσης, ζητείται η γνώμη των μελών της υποεπιτροπής αξιολόγησης για τη στρατηγική αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος και τα μέλη αυτά συμμετέχουν ενεργά στη συζήτηση και ανατροφοδότηση για κρίσιμα θέματα που αφορούν όλα τα στάδια των σχεδίων αξιολόγησης. Η υποεπιτροπή αξιολόγησης μπορεί να προτείνει αντιπροσώπους ως μέλη διευθυντικών ομάδων για διάφορες αξιολογήσεις.

Στην **Πορτογαλία** ανεξάρτητοι αξιολογητές παίρνουν συνεντεύξεις από εταίρους του ΕΣΠΑ. Οι εταίροι στις επιτροπές παρακολούθησης έχουν επίσης την ευκαιρία να εκφράσουν τη γνώμη τους στις εκθέσεις αξιολόγησης, δεδομένου ότι αυτές συζητιούνται στις συνεδριάσεις των επιτροπών. Επιπλέον, διάφοροι εταίροι συνέβαλαν σημαντικά στο σχέδιο δράσης που έπρεπε να καταρτιστεί για την υλοποίηση των συστάσεων των εκθέσεων αξιολόγησης.

6. ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

Η αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης σημαίνει ότι ισχυροποιείται η θέση όλων των εταίρων, ιδίως εκείνων που έχουν περιορισμένους ανθρώπινους πόρους.

Ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη θεωρούν ότι είναι δύσκολο να εργάζονται με εταιρική σχέση, διότι δεν έχουν τις γνώσεις ή τους πόρους να συμμετάσχουν ενεργά. Αυτό ισχύει ιδίως για μικρούς παίκτες, που έχουν ανάγκη να επιμορφώσουν τα στελέχη τους και το προσωπικό τους, ή για οργανώσεις που αντιπροσωπεύουν ένα αναδυόμενο ή διατομεακό θέμα που δεν έχει ακόμη ενταχθεί στην πολιτική ατζέντα. Η συνεχής διαμόρφωση ικανοτήτων για τους εταίρους είναι, συνεπώς, κρίσιμης σημασίας.

Θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο να συμπληρώσει ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση τον κανονισμό για τις κοινές διατάξεις, ζητώντας από τα κράτη μέλη και τις διαχειριστικές αρχές να χρησιμοποιήσουν μέρος της τεχνικής βοήθειας για την τρέχουσα και την προσεχή περίοδο προγραμματισμού για να εξασφαλίσουν ότι οι εταίροι, ιδίως οι μικρές κοινότητες/δήμοι, οι μικροί οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι και ΜΚΟ, έχουν την αναγκαία ικανότητα για να συμμετάσχουν στην προετοιμασία, υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της σύμβασης εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων. Η στήριξη αυτή μπορεί να πάρει τη μορφή εξειδικευμένων εργαστηρίων, επιμορφωτικών σεμιναρίων, συντονιστικών δομών και δικτύωσης ή συνεισφοράς στις δαπάνες που πραγματοποιούν οι εταίροι για τη συμμετοχή στις συνεδριάσεις που αφορούν προετοιμασία, υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων. Για να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη της εταιρικής σχέσης, συνιστάται η από κοινού επιμόρφωση των εταίρων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Συνιστάται ακόμα περισσότερο η αύξηση της ευαισθητοποίησης των επιμέρους εταίρων για την εφαρμογή της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Στη Νότια Ιταλία δημιουργήθηκε μια υποστηρικτική δομή που χρηματοδοτείται από την τεχνική βοήθεια και έχει σκοπό τη βελτίωση της δέσμευσης των οικονομικών και κοινωνικών

εταίρων στα περιφερειακά και τομεακά προγράμματα[18]. Επίσης, στη Νότια Ιταλία οι οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι δημιούργησαν και διαχειρίζονται ένα πολύ επιτυχές σχέδιο τεχνικής βοήθειας για την περίοδο από το 2000 έως το 2006, που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και αφορά τη βελτίωση της γνώσης τους σχετικά με αναπτυξιακά προγράμματα και την ενίσχυση της ικανότητάς τους για συμμετοχή. Το σχέδιο αυτό είναι καλή πρακτική, τόσο από πλευράς διακυβέρνησης όσο και πλευράς αποτελεσμάτων. Συνεχίζεται και την τρέχουσα περίοδο.

Στη **Σλοβακία** στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Υγεία» που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ, η διαχειριστική αρχή ζήτησε από τα μέλη της επιτροπής παρακολούθησης να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο για τη λειτουργία της επιτροπής παρακολούθησης και την υλοποίηση του ΕΠ. Ως αποτέλεσμα της διαβούλευσης, οι κανόνες επιλεξιμότητας για την τεχνική βοήθεια τροποποιήθηκαν για να δοθεί η δυνατότητα στα μέλη της επιτροπής παρακολούθησης να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες επιμόρφωσης σε θέματα υγειονομικής περίθαλψης και διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ.

[18] Κώδικας πρακτικών για την εταιρική σχέση στο ΕΚΤ, Οδηγίες: «How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership», (Πώς στηρίζουν οι διαχειριστικές αρχές του ΕΚΤ και οι ενδιάμεσοι φορείς την εταιρική σχέση), 2011.

7. ΣΥΝΕΧΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Οι θεματικές οργανώσεις-ομπρέλα και οι ΜΚΟ, οι κοινωνικο-οικονομικοί εταίροι και τα δίκτυα και οι ενώσεις που εκπροσωπούν τις τοπικές, αστικές και περιφερειακές αρχές, δηλαδή όλους τους φορείς που εργάζονται σε επίπεδο ΕΕ για την πολιτική συνοχής, λαμβάνουν επι του παρόντος μέρος σε συνεδριάσεις δομημένου διάλογου που διοργανώνει η Επιτροπή για να συζητήσει την υλοποίηση των Ταμείων του ΚΣΠ. Αυτό θα μπορούσε να είναι η βάση για τις μελλοντικές επίσημες συνεδριάσεις που θα διοργανωθούν μετά το 2013 βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 4.

Επιπροσθέτως, τακτικές ανταλλαγές εμπειριών και καλών πρακτικών θα ενθαρρύνονται από τη συντονιστική επιτροπή των Ταμείων (COCOF), την επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, την επιτροπή αγροτικής ανάπτυξης και την επιτροπή του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας. Τα ευρωπαϊκά δίκτυα πληροφοριών και επικοινωνιών (INFORM για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής και INIO για το ΕΚΤ) θα χρησιμοποιηθούν για την ανταλλαγή καλών πρακτικών σχετικά με το πώς θα προβληθεί η πολιτική συνοχής, ιδίως μέσω της ευκολότερης πρόσβασης στις πληροφορίες (δημοσίευση του καταλόγου των πράξεων και των δικαιούχων, περιγραφή των πράξεων και βελτιωμένη αναζήτηση). Στην περίπτωση του ΕΓΤΑΑ, το ευρωπαϊκό δίκτυο αγροτικής ανάπτυξης και το εθνικό αγροτικό δίκτυο που έχει συσταθεί σε κάθε κράτος μέλος θα αποβλέπουν, μεταξύ άλλων, στην αύξηση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών στην υλοποίηση της αγροτικής ανάπτυξης.

Για τη διευκόλυνση της εταιρικής σχέσης σε ειδικά θέματα, θα πρέπει να ενθαρρυνθούν οι ανταλλαγές απόψεων και η συνεργασία στο πλαίσιο των υφιστάμενων θεματικών δικτύων, όπως το ευρωπαϊκό δίκτυο περιβαλλοντικών αρχών και οι διαχειριστικές αρχές για την πολιτική συνοχής (ΕΝΕΑ-ΜΑ) και τα ευρωπαϊκά και εθνικά δίκτυα για την αγροτική ανάπτυξη.

Οι ενδιαφερόμενες διαχειριστικές αρχές θα ενθαρρυνθούν να διαμορφώσουν έναν κώδικα πρακτικών για την εταιρική σχέση που θα είναι κοινός και στα πέντε Ταμεία, με βάση υπόδειγμα του τρέχοντος κώδικα που χρηματοδοτείται από το ΕΚΤ.

Ο κώδικας πρακτικών για την εταιρική σχέση, που χρηματοδοτείται από το ΕΚΤ, ήταν ένα δίκτυο των διαχειριστικών αρχών του ΕΚΤ και ενδιάμεσων φορέων από εννέα κράτη μέλη. Σε περίοδο τριών ετών (2008-2011), έγινε σε μεγάλο βαθμό ανταλλαγή εμπειριών στο πλαίσιο του κώδικα πρακτικών για διάφορους τρόπους υλοποίησης της εταιρικής σχέσης με τη μέθοδο του «κριτικού φίλου». Το δίκτυο επικεντρώνεται σε εταιρικές σχέσεις που εγκρίθηκαν από εθνικά και περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα των κρατών μελών και των περιφερειών. Τα μέλη του κώδικα πρακτικών αντάλλαξαν τις εμπειρίες τους και διδάχθηκαν από τους τρόπους υλοποίησης των εταιρικών σχέσεων. Ο προϋπολογισμός του κώδικα πρακτικών συγχρηματοδοτήθηκε από την τεχνική βοήθεια με πρωτοβουλία της Επιτροπής. Το δίκτυο παρήγαγε πολλές εκθέσεις για τα διδάγματα αυτά, έθεσε σε λειτουργία μια διαδικτυακή πύλη μαζί με βάση δεδομένων για τις εμπειρίες εταιρικών σχέσεων και δημοσίευσε εγχειρίδιο για την εταιρική σχέση με ιδιαίτερη έμφαση στη διακυβέρνηση στις αρχές του 2012.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο των Περιβαλλοντικών Αρχών για την πολιτική συνοχής (ΕΝΕΑ) δημιουργήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2004, ώστε να βοηθήσει την ενσωμάτωση των πολιτικών

για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη στα επιχειρησιακά προγράμματα της πολιτικής για τη συνοχή των κρατών μελών της ΕΕ και των υποψήφιων χωρών. Το 2010 έγιναν μέλη οι διαχειριστικές αρχές των προγραμμάτων της πολιτικής για τη συνοχή. Τα καθήκοντα των ΕΝΕΑ-ΜΑ είναι η τόνωση των ανταλλαγών εμπειριών και ο προσδιορισμός καλών πρακτικών μεταξύ των σχετικών περιβαλλοντικών αρχών και η προώθηση, όπου αυτό είναι δυνατό, εθνικών δικτύων περιβαλλοντικών αρχών που ασχολούνται με τα διαρθρωτικά ταμεία και τα ταμεία συνοχής. Σχετικά μ' αυτό, αρκετά κράτη μέλη, όπως η Ισπανία, η Πολωνία, η Ελλάδα, η Ιταλία ή η Γερμανία, δημιούργησαν τέτοια δίκτυα σε εθνικό επίπεδο. Μη κυβερνητικές ΜΚΟ είναι μέλη του ΕΝΕΑ-ΜΑ και συμμετέχουν ενεργά στις συνεδριάσεις τους.

Βιβλιογραφία

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ευρωπαϊκή διακυβέρνηση - Μια Λευκή Βίβλος», COM(2001) 428 τελικό

- Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη χρηστή διακυβέρνηση όσον αφορά την περιφερειακή πολιτική της ΕΕ: διαδικασίες συνδρομής και ελέγχου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή P7_TA(2010)0468

- Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη «διακυβέρνηση και την εταιρική σχέση στο εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, και μια βάση για τα σχέδια στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής» P6_TA(2008)0492

- Διερευνητική γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πώς θα προωθηθούν αποτελεσματικές εταιρικές σχέσεις κατά τη διαχείριση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, βάσει των ορθών πρακτικών της περιόδου 2007-2013»
  CESE 967/2010 ό.π.

- Λευκή Βίβλος της Επιτροπής των Περιφερειών για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, CdR 89/2009 fin

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΓΔ REGIO), έγγραφο συζήτησης «Partnership in the 2000-2006 programming period: analysis of the implementation of the partnership principle» (Η εταιρική σχέση την περίοδο προγραμματισμού 2000-2006: ανάλυση της εφαρμογής της αρχής της εταιρικής σχέσης), Νοέμβριος 2005.

- Φόρουμ του ΟΟΣΑ LEED για τις εταιρικές σχέσεις και τη διακυβέρνηση σε τοπικό επίπεδο «Επιτυχείς εταιρικές σχέσεις - ένας οδηγός», Ιανουάριος 2006

- Ομάδα εργασίας ad hoc των κρατών μελών για την εταιρική σχέση «The principle of partnership in the new ΕΚΤ programmes (2007-2013)» (Η αρχή της εταιρικής σχέσης στα νέα προγράμματα ΕΚΤ (2007-2013), Ιούνιος 2006.

- Φόρουμ του ΟΟΣΑ LEED για τις εταιρικές σχέσεις και τη διακυβέρνηση σε τοπικό επίπεδο «Vienna Action Statement on Partnerships» (Διακήρυξη κίνησης της Βιέννης για τις εταιρικές σχέσεις), Φεβρουάριος 2010.

- Κώδικας πρακτικών για την εταιρική σχέση στο ΕΚΤ, Οδηγίες: «How ΕΚΤ managing authorities and intermediate bodies support partnership», (Πώς στηρίζουν οι διαχειριστικές αρχές του ΕΚΤ και οι ενδιάμεσοι φορείς την εταιρική σχέση), 2011

- Μελέτη της ομάδας «Sustainable Future» με θέμα «Γιατί να μας ενδιαφέρει η εταιρική σχέση;», 2011.

- Εσωτερικές αναλύσεις από το προσωπικό της Επιτροπής (π.χ. ενδιάμεση αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας).